

השפעת המלחמה על כלכלת ישראל

צביקה אקשטיין, שרית מנחם כרמי, סרגיי סומקין, עידית קלישר

בשיתוף: עמוס ידלין גיורא איילנד וצוות Mind Israel

בהתייעצות: בנימין בנטל, שלמה דברת, קובי הבר, רונן ניר, אמיר רשף

תוכן העניינים

---

1. תנאי הרקע, חולשות וחוזקות המשק טרם המלחמה
2. תרחישים להתפתחות המלחמה
3. השפעות כלכליות של המלחמה על המשק
4. המלצות מדיניות לתקציב 2024 עם מבט קדימה

המצב המאקרו כלכלי בישראל בסוף 2022

טוב יותר מתחזיות מוקדמות: חסין לזעזועים מ

2005

- צמיחה גבוהה ב- 2017-2022: 4.2% לשנה בתוצר - 2.3% בתוצר לנפש
- ענפים מובילי צמיחה – ענפי ההייטק (40% מצמיחת התוצר) והשירותים הפיננסיים (12%)
- הערוצים המרכזיים – עלייה בתעסוקה ועלייה בפריון (עלייה בהיקף העובדים הטכנולוגיים ודיגיטציה)
- עלייה בתעסוקה מעבר לטרומ משבר הקורונה נתונים מאקרו כלכליים:

40 נ.ב.
פרמיית סיכון

5.1%
אינפלציה
נמוכה ביחס לעולם

+0.6%
גירעון (עודף)

60.8%
יחס חוב-תוצר
ירידה מ-72% ב-2020

79%
שיעור תעסוקה
(25-64) בשיא

מצב המשק ערב המתקפה - זעזוע פנימי וחיצוני

סימנים לסטייה מתונה מתוואי הצמיחה

60 נ.ב.
פרמיית סיכון
עלתה מ-40 נ.ב.

3.85
שקל מול דולר

3.8%
אינפלציה יורדת
(12 חודשים עד 9/23)

3.5%
אבטלה נמוכה

3.0%
תחזית צמיחה
2023-24

- סביבת ריבית טווח קצר גבוהה – 4.75%
- ריבית טווח ארוך (10 שנים) – 4.6%
- ירידה בהכנסות המדינה ועליה בגירעון
- חשש להורדת הדירוג

- משבר ההייטק העולמי
- משפיע על צמיחת ההייטק הישראלי
- ירידה משמעותית בהשקעות זרות

- הרפורמה המשפטית
- עלייה באי ודאות
- חשש לפגיעה באיכות המוסדות ובצמיחה

כדי לאמוד את ההשפעה של המלחמה על המשק יש להניח תרחיש ייחוס להתפתחות המלחמה

תרחיש ייחוס להתפתחות המלחמה

מלחמה מול עזה, ופעילות צבאית מתונה בצפון

יעדים: שלילת יכולת צבאית של החמאס, השבת החטופים, הסרת איום חיזבאללה

2024				2023	
רבעון 4	רבעון 3	רבעון 2	רבעון 1	רבעון 4	
ירוק	חזרה הדרגתית		כתום/צהוב	אדום	מצב בעורף
שחרור מלא	40 (0.9%)	40 (0.9%)	140 (3.2%)	220 (5%)	תוספת מילואים (אלפים, ואחוז מהמועסקים)
פעילות מלאה	25 (0.6%)	50 (1.15%)	125 (2.8%)	310 (7%)	תוספת נעדרים זמנית מעבודתם *

השפעות המלחמה על התקציב, 2023

אומדן תוספת ההוצאות עקב
המלחמה ברבעון 4, 2023*

70 מיליארד ₪

(כולל ירידה בהכנסות הממשלה)

תחזית צמיחת התוצר:

ירידה מ-3.0% ל-1.5%

(מכון אהרן ו-S&P), 2.0% בנק ישראל (תיקון ביחס ל-
2.3% בתחזית מ-23.10.2023), 2.0% משרד האוצר.
(הפער נובע מההבדל בהנחה על היקף הפעילות בחירום)

יחס חוב לתוצר: 64%

64% בתרחיש S&P, 63% - בנק ישראל (תיקון ביחס ל-62%
בתחזית מ-23.10.2023)

גרעון***: 5.5%

5.3% בתרחיש S&P, 3.7% בנק ישראל (תיקון
ביחס ל-2.3% בתחזית מ-23.10.2023)

בתקציב 2023 שאושר בממשלה לא מוצו לפחות 2 מיליארד כספים חלוקתיים
– סיגנל שלילי למשקיעים וחברות דירוג האשראי

השפעות המלחמה על התקציב, 2024 בהנחת התנהלות אמינה

אומדן תוספת הוצאות:

73 מיליארד ₪

(כולל ירידה בהכנסות הממשלה)

יחס חוב לתוצר: 69%

67% בתרחיש S&P, 66% - בנק ישראל (תיקון ביחס ל-65% בתחזית אוקטובר 2023)

תחזית צמיחת התוצר:

1.0% מכון אהרן

2.8% - 0.5% S&P, 2.0% בנק ישראל (תיקון משמעותי ביחס ל-2.8% בתחזית אוקטובר 2023), 1.7% משרד האוצר (הפער נובע מההבדל בהנחה על מהירות החזרה לשגרה)

גרעון*: 5.4%

5.3% בתרחיש S&P, 5.0% בנק ישראל (תיקון ביחס ל-3.5% בתחזית אוקטובר 2023)

תקציב 2024 חייב להתנהל על בסיס תרחישי מלחמה – לרבות החרפת הלחימה בצפון

תרחיש נוסף להתפתחות המלחמה

מלחמה מול עזה, מתקפה רחבה בצפון ביזמת ישראל

יעדים: שלילת יכולת צבאית של החמאס, השבת החטופים, הסרת איום חיזבאללה

2024				2023	
רבעון 4	רבעון 3	רבעון 2	רבעון 1	רבעון 4	
צהוב/ירוק	צהוב	כתום	אדום	אדום	מצב פעילות כלכלית בהינתן מצב הלחימה
30 (0.7%)	60 (1.4%)	120 (2.8%)	220 (5%)	220 (5%)	תוספת מילואים (אלפים, ואחוז מהמועסקים)
25 (0.57%)	50 (1.15%)	*** 100 (2.3%)	** 400 (9%)	310 (7%)	תוספת נעדרים זמנית מעבודתם * * מעבודתם

השפעות המלחמה על התקציב בתרחיש נוסף,

2024

בהנחת התנהלות אמינה

אומדן תוספות ההוצאות:

111 מיליארד ₪

(כולל ירידה בהכנסות הממשלה)

72% יחס חוב לתוצר:
(מכון אהרן)

תחזית צמיחת התוצר:

-2.0% (מכון אהרן)

6.8%* גרעון:
(מכון אהרן)

על פי Mind Israel – ההסתברות לתרחיש זה מתחת ל-40%

חזרה מהירה של המשק לתעסוקה ולתוואי צמיחה תחת אי הוודאות תלויה בתחושת הביטחון האישי ובאמון הציבור והמשקיעים

• עמידה ביעדי המלחמה – תשקם את תחושת הביטחון האישי של האזרחים, תתרום לחזרתם המהירה לפעילות הכלכלית

• השגה חלקית של יעדי המלחמה ו/או התממשות תרחיש הצפון תעכב את החזרה לתוואי הצמיחה ואף עלולה לגרום להגירה של הון אנושי איכותי

• לכן נדרשת מדיניות אמינה בתקציב 2024

יעדי תקציב 2024: מסגרת מאקרו כלכלית

אחריות תקציבית חיונית להקטנת אי הוודאות והתאוששות

המשק

1. הנחה של שיעור צמיחה – 0%-1%
2. יעד של גירעון תקציבי עד - 5% תוצר
3. מימון תוספת ההוצאה קודם כל על ידי מיצוי הכספים החלוקתיים והסטות תקציביות בהיקף של בין 15-20 מיליארד ש"ח
4. מומלץ לא להעלות מיסים בצורה משמעותית (שנת מיתון) - למעט ביטול הטבות מס שאינן מעודדות תעסוקה

יעדי תקציב 2024 : תכנון ויישום רפורמות תומכות צמיחה בעלויות נמוכות

1. בניית תכנית השקעה בתשתיות ציבוריות (תחבורה) להשגת יעדי נגישות 2040

- המשך ההשקעה הציבורית בתשתיות על פי תקציב קיים
- תכנית מיגון אפקטיבי לתשתיות חיוניות (חשמל, נמלים, וכדומה)

2. בניית תכניות התומכות בשיפור פריון העבודה

- דיגיטציה של המגזר הציבורי – רגולציה, מיסים, רישוי עסקים, ייבוא ועוד
- הסרת חסמי תחרות בינלאומית והשקעות במגזר העסקי
  - ענף הבנייה – הסרת חסמים לכניסת חברות בינלאומיות
  - ענף החקלאות – יישום הרפורמה: הסרת חסמים לייבוא, מעבר לסבסוד על פי שטחים מעובדים, אוטומציה (תכנית אקשטיין 2011)

יעדי תקציב 2024

תעסוקה

1. שיפור מערך ההכשרות המקצועיות וטכנולוגיות בקרב פרטים שאינם פונים להשכלה אקדמית/מקצועית

2. יצירת תמריצים לחזרה לתעסוקה של מפונים/נעדרים זמנית ממקום העבודה / מילואים לפחות בהיקף טרם המלחמה

- ווידוא כי תכניות הסיוע לעסקים ולעובדים אינן יוצרות תמריצים שליליים לחזרה לעבודה

3. עידוד תעסוקה בחברה החרדית

- רפורמה בהסכמה – שירות צבאי/אזרחי לגברים חרדים מגיל 18
- הסרת המגבלות על תעסוקה (מגיל 21) והכשרה (מגיל 18)
- ביטול ההטבות לתלמידי ישיבות ואברכים לאחר 3 שנים
- הענקת אפשרות להקניית ידע באנגלית ומתמטיקה לצעירים

4. חזרה לתעסוקה בחברה הערבית

- טיפול בבעיית תעסוקת החסר של גברים (במיוחד צעירים) ונשים
- הסרת מגבלות וחסמים לתעסוקה בטווח הקצר – בדומה לענף הבריאות

יעדי תקציב 2024

הגברת יכולות הביצוע של הממשלה

1. **מתן מענה לצרכי המשק החדשים – ביטחון וביטחון פנים, בריאות ורווחה**
  - תקציב הביטחון – בחינת היקף סדר הכוחות הנדרש ל-2025 והצורך בהגדלה פרמנטית – 10 עד 20 מיליארד ש"ח
2. **שינוי במבנה הארגוני של הממשלה**
  - צמצום וביטול משרדים למבנה ממשלה המונה 15 משרדים*
  - מינויים מקצועיים בממשלה ובמנגנוני הביצוע
3. **הפחתת עלות הרגולציה והבירוקרטיה – בניית רשות ההסדרה**
4. **חיזוק הרשויות המקומיות**
  - קידום מדיניות עירונית תומכת מוביליות חברתית
  - תמיכה בנפגעים ובמפונים עד לחזרה לשגרת החיים

יעדי תקציב 2024

הסדרת תעסוקת פלסטינים בישראל*

הפחתת הסיכון הביטחוני והפגיעה בתעסוקת ישראלים

- תעסוקה יומית, ללא שהות בישראל מעבר לזמן העבודה. באחריות המעסיק להסיע את העובדים אל אתר העבודה
- מערכת דיגיטלית למעקב על שהות (רישום כניסה/יציאה, שיוך למעסיק) – מעקב יומי ודיווח על בסיס יומי על אי-יציאה (רשות ההגירה, משטרה, שב"כ)
- הסדרת תשלום באמצעות העברות בנקאיות ולא במזומן
- הגברת האכיפה על העסקה ותעסוקה בהתאם לתנאי ההיתר
- קביעת היקף ותנאים על ידי ועדה מקצועית למזער פגיעה בעובדים ישראלים

הפרדת כלכלת ישראל מהכלכלה הפלשתינית בהיו"ש ועזה

ביחד ננצח!

נספחים

תיאור תרחיש ייחוס

מלחמה מול עזה ופעילות צבאית נקודתית בצפון

- לחימה מול עזה: שלילת יכולתו הצבאית של החמאס והשבת החטופים
- פעילות צבאית הדדית מתונה בצפון תוך הימנעות מהסלמה כוללת – פגיעה ביכולות חיזבאללה, בעיקר בכוחות רדואן
- במהלך רבעון 1 2024 מסתיימת הלחימה בעזה ונוצרת הפסקת אש בפועל בגבול הצפון
- **יצירת איום אמין על חיזבאללה, חשש להסלמה, העדר רצון להיקלע למלחמה אזורית, לחץ דיפלומטי - מובילים לנסיגת חיזבאללה צפונה בהתאם ל-1701 ולהסרת האיום על תושבי הצפון**
- המפונים בעוטף עזה ובצפון יכולים לשוב לבתיהם אחרי פסח 2024
- ירידה מדורגת בכוח המילואים עד רבעון 4 של שנת 2024

תיאור תרחיש נוסף של לחימה מלחמה מול עזה, מתקפה רחבה בצפון ביוזמת ישראל

- מתקפה רחבה של צה"ל נגד חיזבאללה
- ירי טילים מסיבי של חיזבאללה על ישראל, בעיקר בקו חיפה – טבריה (כולל)
- מערכה של כחודש בעצימות גבוהה ברבעון 1 של שנת 2024
- עצירת הפעילות הכלכלית למשך חודש מקו חיפה (כולל) וצפונה, לרבות נמלי חיפה
- פגיעה בתשתיות (תחבורה, אנרגיה, בתי חולים, לרבות הפסקות חשמל ופגיעות נוספות בשירותים חיוניים)
- עד פסח 2024 ייווצרו תנאים להפסקת אש בגבול הצפון והסרת האיום על תושבי הצפון (הרחקת כוחות רדואן בהתאם להחלטה-1701)
- המפונים בעוטף עזה ובצפון יכולים לשוב לבתיהם אחרי פסח 2024
- ירידה מדורגת בכוח המילואים, חלקו מגויס גם לאחר סיום הלחימה לסיוע בשיקום

השפעות המלחמה על המשק, 2023

צמיחת התוצר בין רבעון 4 לרבעון 3: מינוס 10%

- נעדרים זמנית מעבודה – 530 אלף *

- מילואים: 220 אלף, 45 אלף (10% ממועסקים ערב המלחמה) בענף ההייטק

- פעילות לא סדירה של המשק: 310 אלף

- מועסקים: 4,045 אלף

- ענף ההייטק – 388 אלף *

- יתר ענפי המשק – 3,657

- יתר ענפי המשק: 3,712 אלף. כולל אנשי מילואים

- פריון העבודה: ללא שינוי

- הפסד תוצר רבעוני כתוצאה ממעבר של אנשי מילואים שרובם מועסקים במגזר עסקי למגזר ממשלתי והפרשי תוצר לעובד (ענף ההייטק – 600 אלף ₪ בשנה, יתר ענפי תעסוקה מגזר העסקי 370 אלף ₪ בשנה, מנהל ציבורי – 177 אלף ₪ בשנה) – 10 מיליארד ₪

עיבודי מכון אהרן לנתוני הלמ"ס, משרד האוצר, בנק ישראל.

אומדן המועסקים בענף ההייטק בשנת 2023 מתבסס על היקף ההשקעות הזרות ופריסתן ל 3-4 שנים, והתפתחות התעסוקה בענף לפי סוגי חברות: חברות הזנק (9%), מרכזי מו"פ של חברות רב-לאומיות (17%), חברות שירותי הייטק (50%), חברות תעשייה ביטחונית (12%)

אומדן תוספת העלות עקב המלחמה, רבעון 4 שנת 2023

כ-70 מיליארד ₪*

תכנית כלכלית: רכוש עסקים
וחל"ת:
23 מיליארד

הוצאות אזרחיות:
13 מיליארד

הוצאות ביטחון:
20 מיליארד

תמיכה בנפגעי רכוש:
3 מיליארד

ירידה בהכנסות:
11 מיליארד

*התזרים ב-2023 נמוך מהעלויות. ללא תוספת הוצאות ריבית. סך התוספת לגרעון היא 30 מיליארד ₪ לאחר הסטות תקציביות ושימוש בקרן מס רכוש.

תמיכת משרד האוצר בעסקים

1 עסקים בקו העימות – החזר מלא לכלל הנזקים הישירים והעקיפים (שכר, אובדן מחזור)
יש לכלול ערי עוטף נוספות שנפגעו משמעותית ושאין כלולות כמו אופקים (התקבל)

2 תמיכה בעסקים ועצמאים – 6.5 מיליארד ₪ בחודש
(עד 400 אלף ₪ בכפוף לפגיעה של 25% לפחות במחזור) – דחיית תשלומים, הלוואות
בערבות מדינה ומענקי המשכיות עסקית.

יש להגדיל במייד את אופק התמיכה ולוודא טיפול מהיר ואפקטיבי בעסקים, ללא
בירוקרטיה

3 יש לוודא שאין תמריץ שלילי להרחבת הפעילות בעת מלחמה

תמיכה בחברות הזנק: 400 מיליון ש"ח

תמיכת משרד האוצר במועסקים

מכון אהרן תומך במתווה החל"ת של משרד האוצר

חל"ת למועסקים – ללא שינוי במתווה החל"ת הקבוע
(תקופת אכשרה, מימוש ימי חופש, זכאות לאחר 30 יום)

יעד: תעסוקה מרבית של המשק

- יש לקצר את תקופת האכשרה, לבטל את מימוש ימי החופש שהם קנס על המועסק, ולקצר את תקופת הזכאות באופן שיאפשר למעסיק יותר גמישות בהחזרת עובדים
- יש להגדיל את אופק החל"ת עד סוף 2023 (התקבל)

השפעות המלחמה על המשק, 2024

צמיחת התוצר: 1.0%

- נעדרים זמנית מעבודה:

- מילואים: רבעון 1-140 אלף, רבעון 2 – 40 אלף, רבעון 3 – 40 אלף, רבעון 4 – 0

- פעילות לא סדירה: רבעון 1-125 אלף, רבעון 2 – 50 אלף, רבעון 3 – 25 אלף, רבעון 4 – 0

- מועסקים (נתון שנתי, לא כולל נעדרים זמנית מעבודה): 4,319 אלף

- מהם: ענף ההייטק – 419 אלף (רבעון 1-388 אלף, רבעון 2 – 427 אלף, רבעון 3 – 427 אלף, רבעון 4 – 435)

- יתר ענפי המשק: 3,900 אלף

- פריון העבודה: ללא שינוי

- הפסד תוצר שנתי כתוצאה ממעבר של אנשי מילואים שרובם מועסקים במגזר עסקי למגזר ממשלתי והפרשי תוצר לעובד (ענף ההייטק – 600 אלף ₪ בשנה, יתר ענפי תעסוקה מגזר העסקי 370 אלף ₪ בשנה, מנהל ציבורי – 177 אלף ₪ בשנה) – 10 מיליארד ₪

אומדן תוספת העלות עקב המלחמה, שנת 2024

73 מיליארד ₪*

תכנית כלכלית: רכוש עסקים

וחל"ת:

22 מיליארד

הוצאות ביטחון:

22 מיליארד

הוצאות אזרחיות:

3 מיליארד

שיקום ותמיכה בנפגעי

רכוש: 6 מיליארד

ירידה

בהכנסות:

20 מיליארד

* ללא תוספת הוצאות בריאות רווחה (הוצאות אזרחיות) והוצאות ריבית. התזרים כולל עלות נדחית בסך 19 מיליארד ₪ מ-2023. סך התוספת לגרעון לאחר סיוע אמריקאי, הסטות תקציביות ושימוש בקרן מס רכוש: 33 מיליארד ש"ח

אומדן תוספת ההוצאות עקב המלחמה – תרחיש צפון, 2024: כ-111 מיליארד ₪*

תכנית כלכלית: רכוש עסקים
וחל"ת:
37 מיליארד

הוצאות אזרחיות:
3 מיליארד

הוצאות ביטחון:
28 מיליארד

שיקום ותמיכה בנפגעי
רכוש: 13 מיליארד

ירידה בהכנסות:
30 מיליארד

השפעות המלחמה על המשק-תרחיש צפון, 2024

צמיחת התוצר: מינוס 2%

- נעדרים זמנית מעבודה:

- מילואים: רבעון 1-220 אלף, רבעון 2-120 אלף, רבעון 3-60 אלף, רבעון 4-30

- פעילות לא סדירה: רבעון 1-400 אלף, רבעון 2-100 אלף, רבעון 3-50 אלף, רבעון 4-25

- מועסקים (נתון שנתי, לא כולל נעדרים זמנית מעבודה): 4,297 אלף

- מהם: ענף ההייטק – 410 אלף (רבעון 1-388 אלף, רבעון 2-410 אלף, רבעון 3-410 אלף, רבעון 4-430 –)

- יתר ענפי המשק: 3,887 אלף

- פריון העבודה: ללא שינוי

- הפסד תוצר שנתי כתוצאה ממעבר של אנשי מילואים שרובם מועסקים במגזר עסקי למגזר ממשלתי והפרשי תוצר לעובד (ענף ההייטק – 600 אלף ₪ בשנה, יתר ענפי תעסוקה מגזר העסקי 370 אלף ₪ בשנה, מנהל ציבורי – 177 אלף ₪ בשנה) – 20 מיליארד ₪

יצירת אופק תמיכה למשפחות מפונות: יש לבנות בדחיפות את תקציב התמיכה עבור המשפחות המפונות לשנת 2023 והרשאה להתחייב לשנת 2024

- כיסוי עלויות משק הבית (מגורים, רכוש, השתכרות, חינוך, טיפול נפשי)
- הערכת תקציב על בסיס מבנה הוצאות של "משפחה מייצגת" לפי פילוח על פי גיל:

- משפחה בה ראש משק הבית בגיל +65
- משפחה בה ראש משק הבית בקבוצת גיל 45-64
- משפחה בה ראש משק הבית בקבוצת גיל 30-44
- משפחה בה ראש משק הבית 20-29

עקרונות אגף התקציבים להתנהלות כלכלית בעת מלחמה

הלימה בין עמדת מכון אהרן לעמדת אגף התקציבים

- קיימת אי וודאות לגבי היקף ואורך הלחימה בעזה ופתיחת חזיתות נוספות
- הממשלה תידרש לתקן את חוק התקציב להגדלת מסגרת התקציב ונדרשת מקצועיות ואחריות פיסקלית
- מימון ההוצאות ראשית על ידי מיצוי המקורות הקיימים בתקציב 2023-2024
- הסטה מיידיית של לפחות 16 מיליארד ₪ מתוך תקציב המדינה לשנים 2023-2024 (מתוכם 6 מיליארד ₪ ב-2023 ולפחות 10 מיליארד ב-2024)
- הגברת יעילות התפקוד הממשלתי על ידי ביטול ומיזוג משרדים

יש לאשר תקציב 2024 עד 15.12.2023

המדיניות המומלצת לתמיכה במנועי צמיחה

רפורמות ארוכות טווח עם יעדים, תוכניות ותקציב לשמירה על שיעור תעסוקה גבוה תוך העלאת הפריון

יעדים ותוכניות מרכזיות לרפורמות

תעסוקה והון אנושי

יישום המלצות 2030, מיקוד
בהכשרה מקצועית
וטכנולוגית

ענף ההייטק

שמירה על היקף הפעילות
והשפעותיו על יתר ענפי המשק
הגדלת כמות עובדים עם
מיומנויות הייטק

הון ציבורי

השקעה בתשתיות ליבה
תחבורה

מינהל ציבורי ורשויות מקומיות

הגברת היעילות

החברה הערבית

ליווי הרשות ביישום החלטה
550

טרנספורמציה דיגיטלית

קידום אסטרטגיה דיגיטלית
וחדשנות

בירוקרטיה ויוקר המחיה

התרת חסמי ייבוא, מבנה רשות
(ROB) הרגולציה

החברה החרדית

תכנית לתעסוקה איכותית

שיכון ודיור

הורדת יוקר המחיה
יעילות במיקום דיור ותעסוקה

שילוב כלכלי וחברתי של החברה החרדית

שירות צבאי

הצבא צריך למצוא דרכים שבהן גברים חרדים יוכלו להשתלב בשירות מרצון ולא בכפייה

לכידות חברתית

- שימור ההתנדבות החרדית והתרומה לכלל החברה, אם לא בערוץ הצבאי - בערוץ האזרחי
- ערוצי שירות חדשים ומותאמים שנותנים תשואה חיובית לפרט ולמשק
- שילוב חרדים וחרדיות להחלפת עובדים שגויסו למילואים תוך סבסוד הכשרות קצרות ואפשרות למשרות חלקיות
- הקניית ידע וכישורים הנחוצים בשוק העבודה, צבירת ניסיון

שילוב בחברה הכללית

- כל אזרחי ישראל נלחמים יחד על הבית.
- היעד - לשמר את תחושת הלכידות החברתית - שיכולה לתרום לשילוב גם בתעסוקה
- ירידת הרתיעה של חרדים מלהשתלב במקומות עבודה הטרוגניים
- פניית חרדים למקצועות נדרשים כדי לענות על ביקושים במשק
- שילוב לימודי מתמטיקה ואנגלית לצעירים, הכשרות לתעסוקה איכותית, פנייה לחלקים בחברה החרדית שפתוחים ומוכנים לשינויים, בשיתוף ההנהגה ובהסכמה.

החברה הערבית

- אי הגעה למקומות העבודה מאז תחילת המלחמה עקב תחושת חוסר ביטחון אישי ומגבלות מצד ראשי עיריות ואחרים
- שיעורי תעסוקה נמוכים טרום המלחמה גם בקרב הגברים, בעיקר הצעירים

המלצות: החזרת העובדים והגדלת שיעורי התעסוקה

1. **החזרת העובדים** - הסרת מגבלות, הורדת מתח בין העובדים והחזרת תחושת הביטחון האישי
2. **שילוב בלתי מועסקים במשרות פנויות במשק:**
  - החלפת עובדים זרים ופולסטינאים
  - החלפת עובדים שגויסו למילואים
  - תמרוץ מעסיקים וסבסוד הכשרות קצרות

הצעה למבנה ממשלתי של 15 משרדי ממשלה*

תרחישי סיום המלחמה בעזה*

ניצחון מלא:

שלילת יכולות צבאיות וממשל של החמאס לרבות חיסול ההנהגה (דף וסינואר) ופגיעה משמעותית בחייליהם (כיום 25 אלף איש)

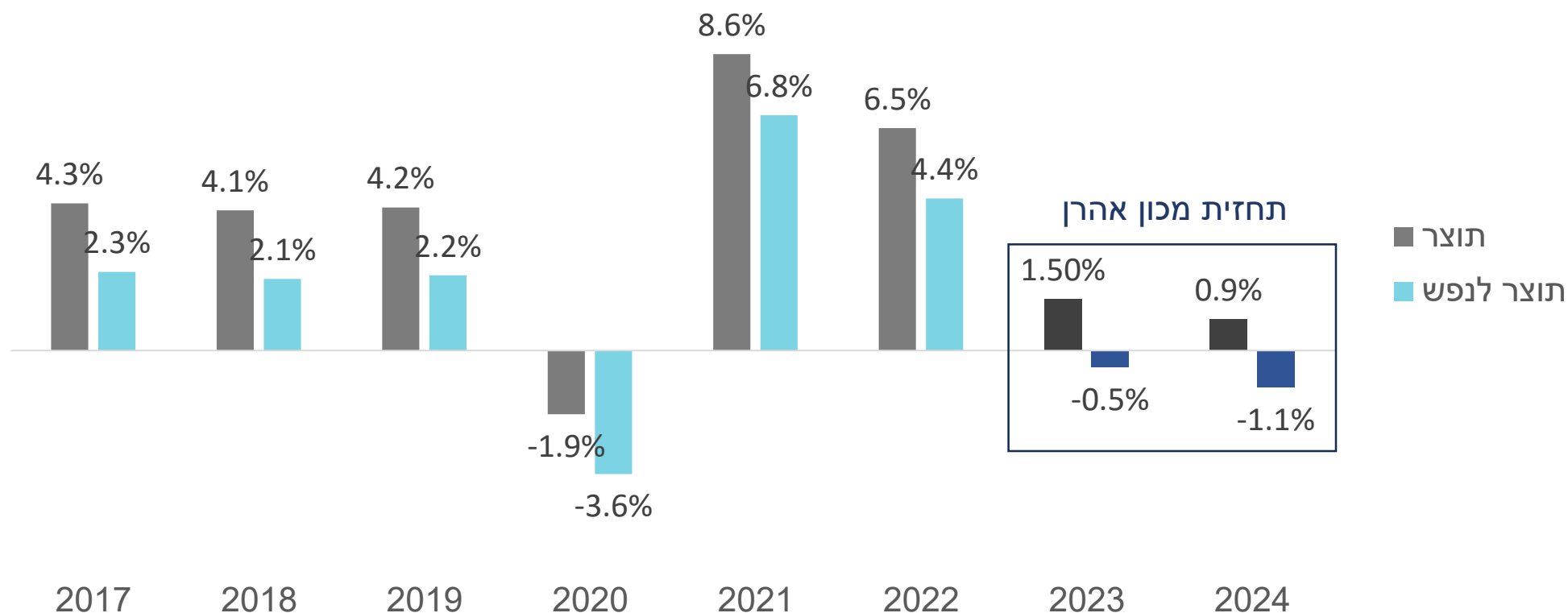
ניצחון חלקי:

צה"ל פועל בחלק הצפוני של עזה, פגיעה בבירה

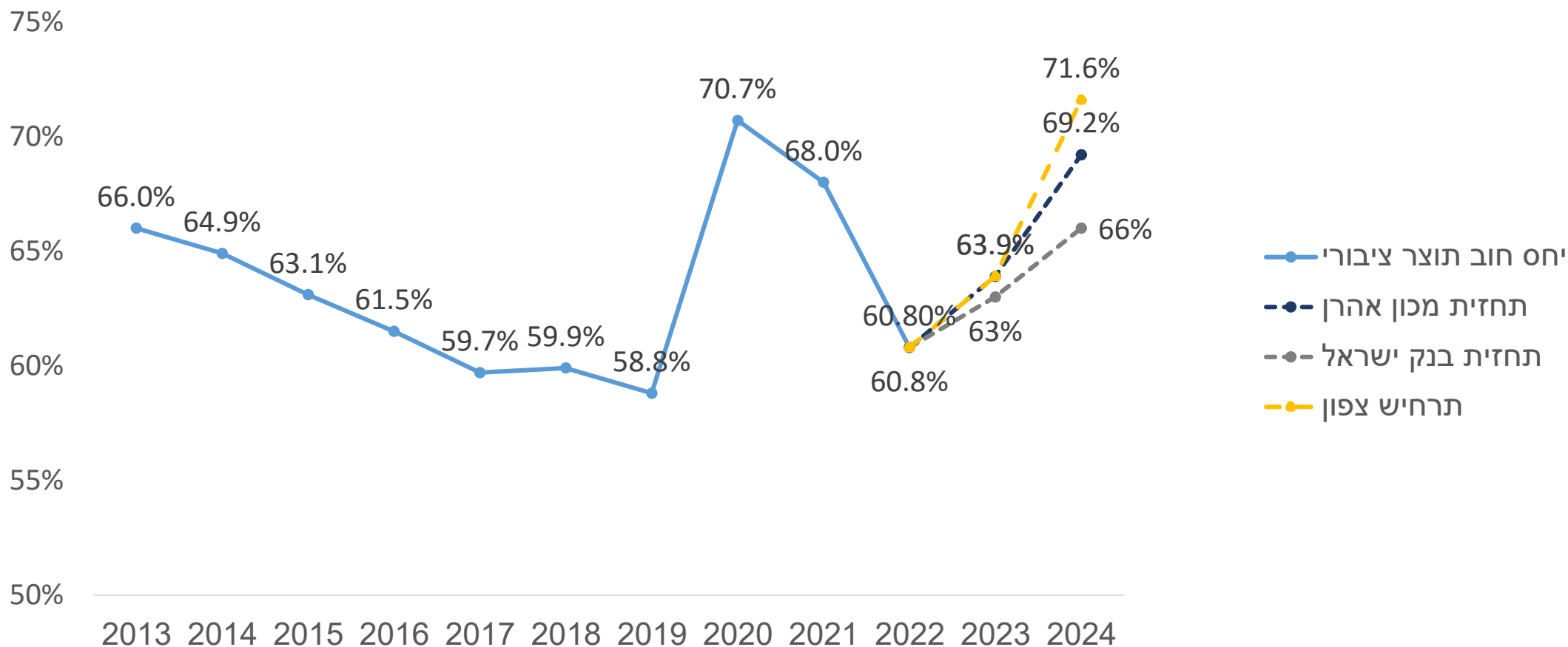
דשדוש ואי הצלחה:

חמאס במוכנות הגנה טובה

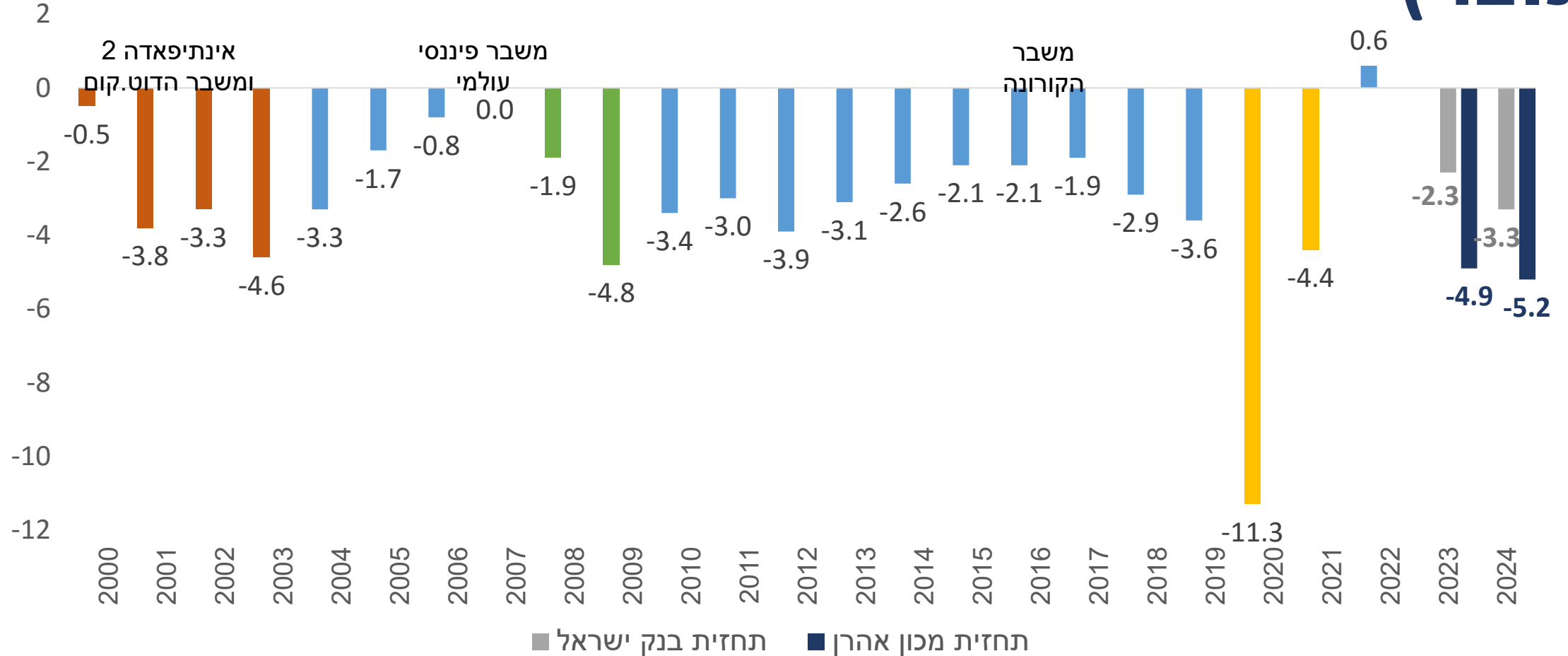
שיעורי צמיחה שנתיים, תוצר ותוצר לנפש

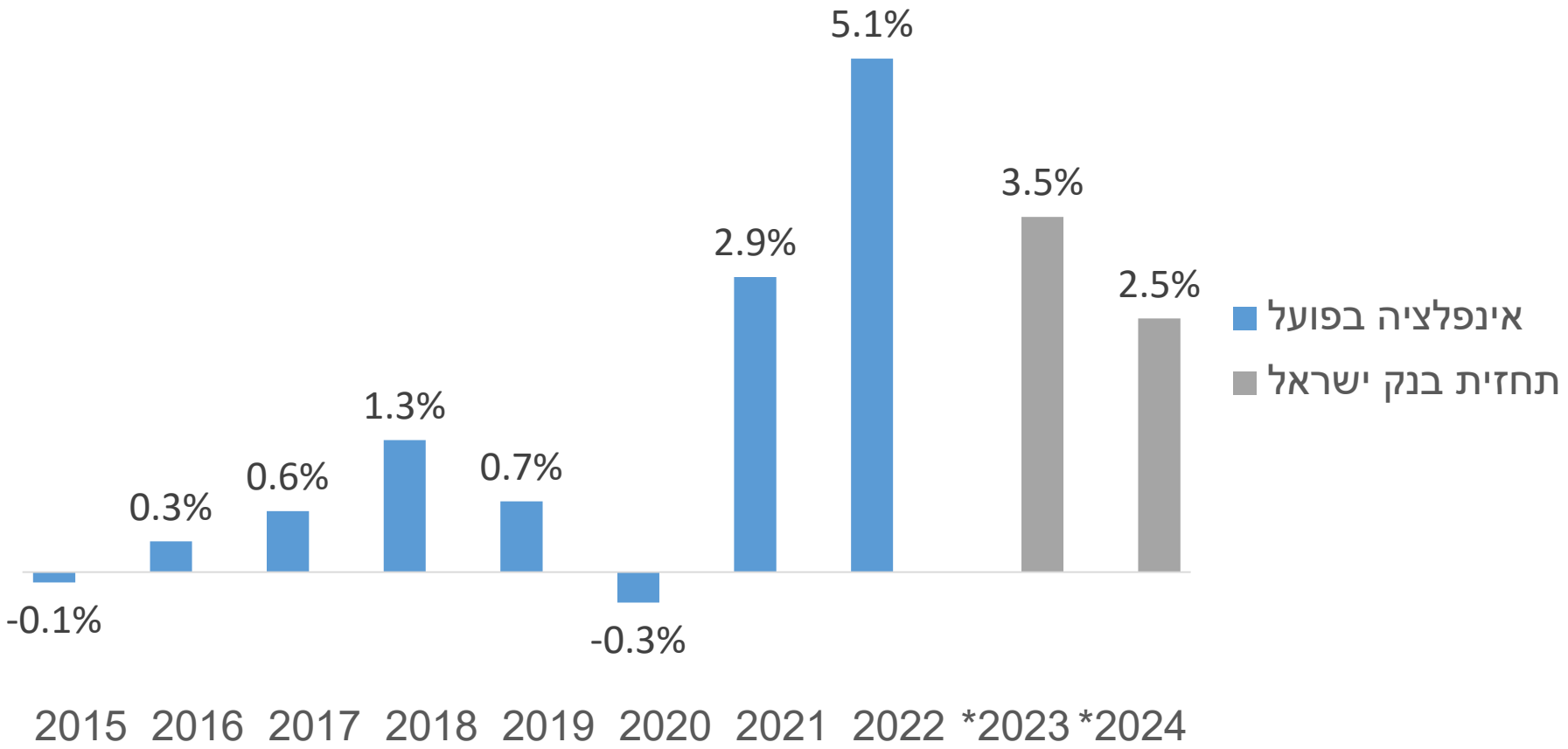
יחס חוב תוצר

התפתחות הגירעון הממשלתי בישראל (%) (תוצר)

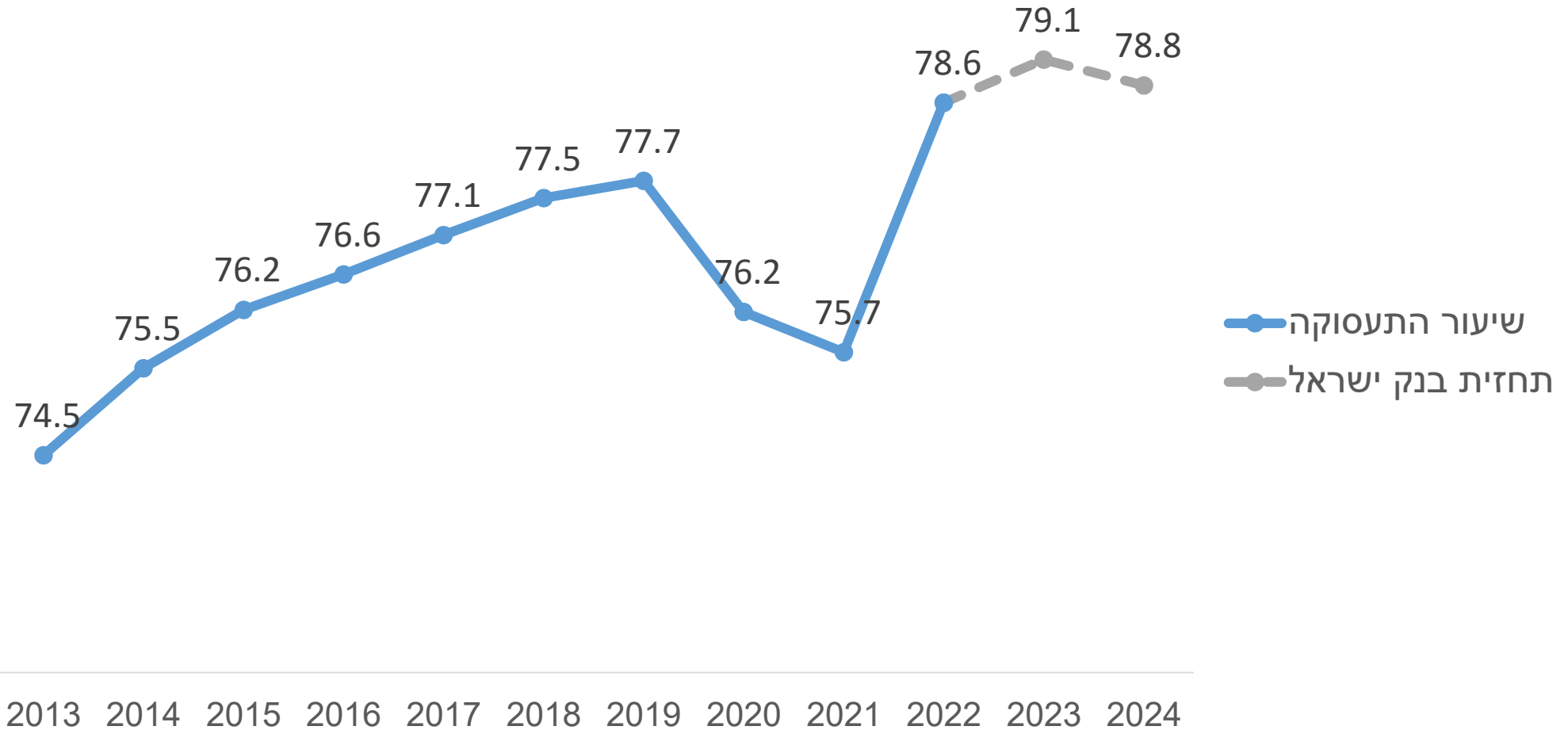

אינפלציה שנתית

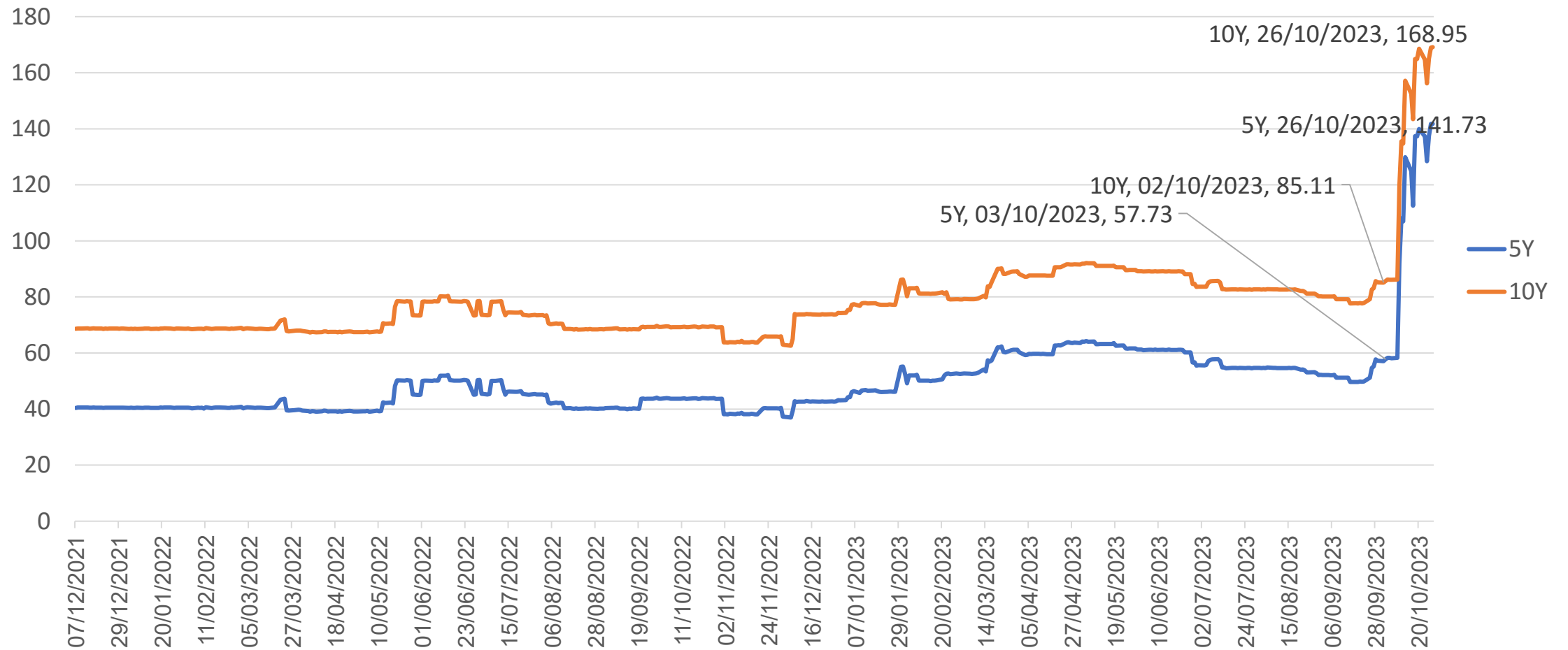
שיעור התעסוקה בגילי העבודה העיקריים (25-64)

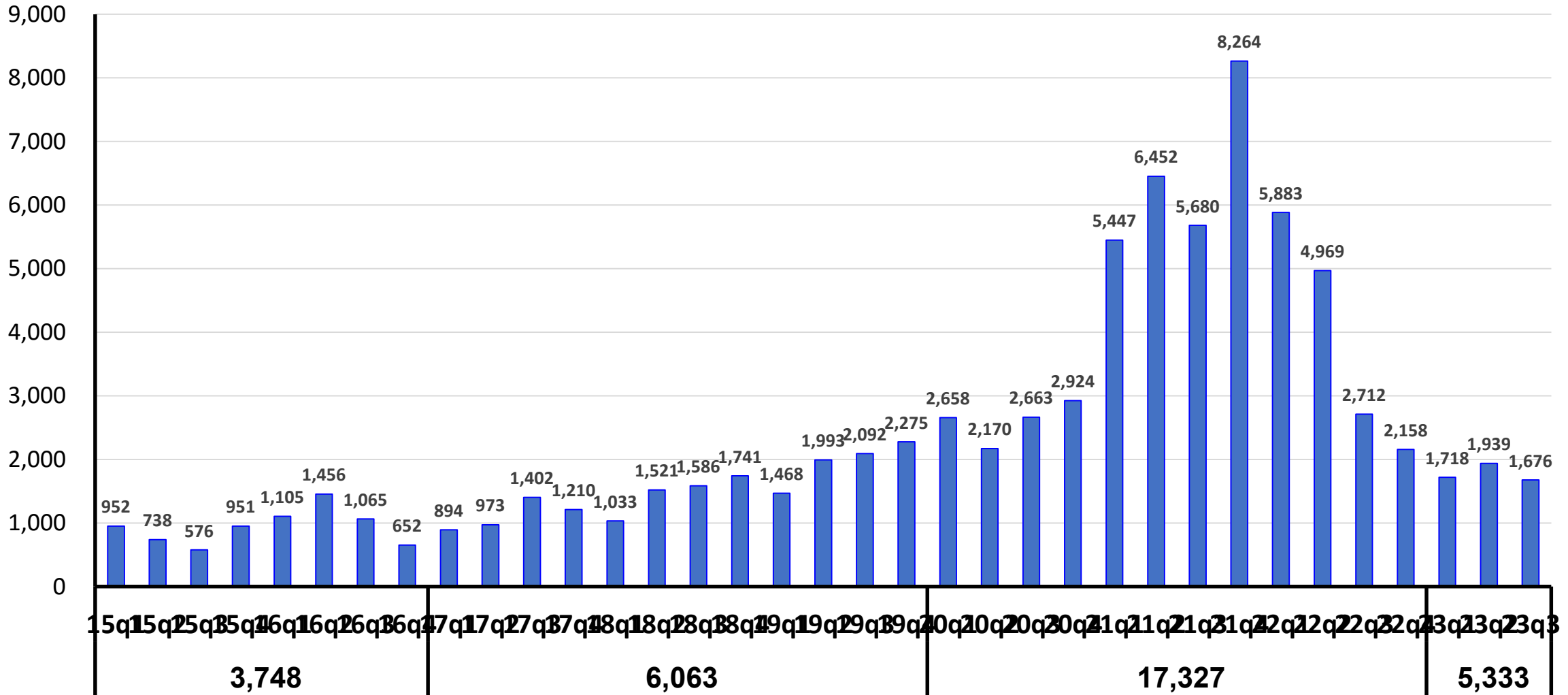
שער החליפין דולר/שקל

CDS ישראל מול ארה"ב

ההשקעות הזרות בישראל (מיליוני דולרים)

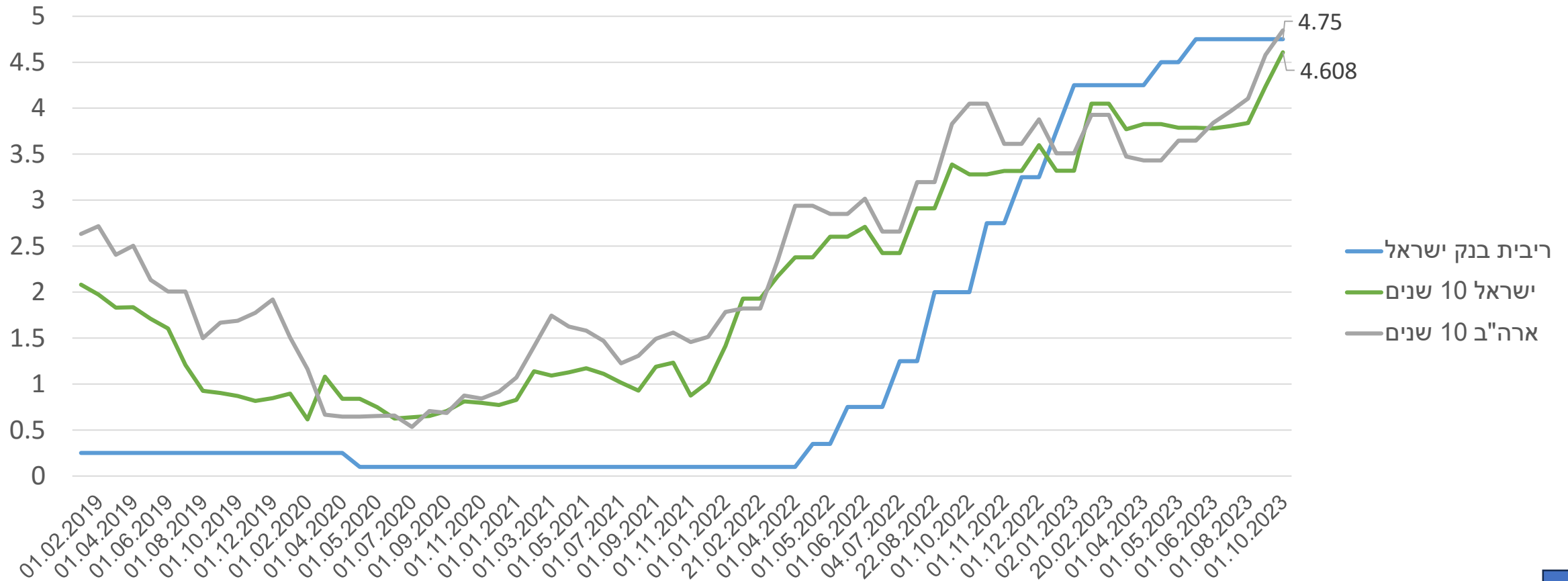

ירידה בקצב צמיחת כוח האדם בענף ההייטק ובמשלחי יד הייטק

*2022-2023	2017-2021	
3.9%	6.2%	בעלי מיומנויות הייטק
6.0%	7.4%	ענף ההייטק

ריבית בנק ישראל, תשואות אג"ח (%)

נוסחת המענק

רכיב שכר

רכיב תשומות

שיעור הפגיעה * הוצאות השכר * 60%	סכום המענק	שיעור הפגיעה (חד חודשי / דו חודשי)
<p>הוצאות השכר –</p> <p>הנמוך מבין (מסך השכר ששולם / כמות העובדים כפול השכר הממוצע במשק)</p>	6%	12.5%-20% / 25%-40%
	9%	20%-30% / 40%-60%
	12%	30%-40% / 60% - 80%
	18%	40%-50% / 80%-100%

המענק לא יעלה על 300 אלף ₪ לעסקים בעלי מחזור של עד 100 מ' ש"ח ועד ל-900 אלף ש"ח לעסקים עד 400 מ' מחזור.